

bağbahçe

ÇEVRE BAHÇE ÇİÇEK DERGİSİ SAYI 59 MAYIS-HAZİRAN 2014 FİYATI: 5 TL

NGBB'nin Meşe Koleksiyonu

NGBB 4. Doğa Şenliği

Karanfil

(*Syzygium aromaticum*)

Türkiye'nin Lâleleri

BALKONDAKİ BAHÇENİZ
Çimlenme Sürecinde İşlemler

Kurakçıl Peyzaj

NGBB ARAŞTIRMA GEZİSİ

Yatağan-Marmaris-Köyceğiz

NGBB ARAŞTIRMA GEZİSİ

Göknavruz Peşinde...

Yaz Başında
Bahçe Bakımı

Karanfil

(*Syzygium aromaticum* (L.) Merr. et Perry)

Karanfil* veya çöp karanfil, Mersingiller (*Myrtaceae*) familyasına dahil karanfil ağacı "*Syzygium aromaticum* (L.) Merr. et Perry (sin.: *Eugenia caryophyllus* [C.Spreng.] Bull. et Harr.)"nın kurutulmuş çiçek tomurcuklarıdır. Yaklaşık 20 m'ye yükselebilen ve yapraklarını dökmeyen karanfil ağacının vatani, Güney Filipinler ve Moluk (Molucca) Adaları'dır.

Günümüzde tüm tropik ülkelerde yetiştirilmekte olan bitkinin üretimi, en çok Doğu Afrika'da Tanzanya'nın Zengibar ve Pemba Adaları'nda yapılmaktadır. Geleneksel Ayurveda tıbbında kullanılan drog, Tamil Nadu ve Kerala'da; geleneksel Çin tıbbında kullanılan drog, Guangdong'da yetiştirilmektedir.

Karanfil ağacının çiçekleri, dal uçlarında toplu halde bulunur. Çanak (kaliks), karşılıklı dört parçalı ve dört taçyaprak (petal) üstüste binmiş; top şeklindeki kısım içinde çok sayıda erkek organ (stamen) taşır. Uzun 'hipantiyum'un üst kısmında bulunan iki gözlü yumurtalıkta, çok sayıda tohum taslağı (ovül) bulunur.

Karanfil droğu, bitkinin kurutulmuş çiçek tomurcuğudur; çivi şeklindeki, 10-17 cm uzunlukta, 4 mm çapında, açık - koyu kahverengidir. Çiçek tomurcukları, alt kısmının rengi yeşilden kırmızıya döndüğü anda, sapı ile birlikte toplanarak açık havada kurutulur. Saplar ikinci kalite droğu teşkil eder. Kırıldığında veya tırnakla kazındığında, kuvvetli aromatik ve yakıcı-baharlı lezzetlidir.

Avrupa Farmakopesi'nde (EP), çöp karanfil (*Caryophylli flos*) ve çöp karanfil esansı (*Caryophylli aetheroleum*) kayıtlıdır. İlgili ülkelerin mevzuatında, herhangi bir etki söz konusu edilmediğinde gıda statüsünde addedilir. Kanada'da, 20 kadar ruhsatlı OTC (reçetesiz) preparatın terkbine girer. ABD'de, gıda ve gıda takviyesi sınıfında ve GRAS (genel olarak emniyetli addedilen) statüsündedir. İngiltere'de genel satış listesinde, ruhsat gerektiren, dahili ve harici kullanım için uygun drogları içeren A cetvelinde yer alır.

Çöp karanfil % 15-20 oranında, sudan ağır olan uçucu yağ içerir. EP'ye göre uçucu yağ oranı % 15'ten az olmamalıdır. Uçucu yağın ana bileşiği, % 85-95 oranında bulunan 'öjenol'dür.

EP'ye göre, yağdaki öjenol oranı % 75-88 olmalıdır. Uçucu yağın diğer önemli bileşikleri; öjenil asetat (% 4-15), beta-karyofilen (% 5-14), alifatik ketonlar ve monoterenlerdir. Drogda ayrıca; tanenler (% 12), flavonoidler (% 0,4), fenol karboksilik asitler, steroller, triterpenler, kromon glikozitleri ve sabit yağ bulunur.

Çöp karanfil, özellikle baharat olarak kullanılır. Uçucu yağı, önemli antibakteriyel etkiye sahiptir ve bilhassa diş hekimliğinde antiseptik olarak kullanılır. Çöp karanfilin karmınatif, midevi ve tonik etkileri de bilinmektedir. Uçuk (Herpes) virüsüne karşı antiviral etkisi ve plak oluşturan ağız patojenlerine karşı antibakteriyel etkisi bildirilmiştir. Karanfil yağı, böcek kovucu etkiye de sahiptir.

İbn-i Sina'ya göre, sirke ve bal ile hazırlanan preparatı içildiğinde, sara (epilepsi)'ya iyi gelir. Dahilen alındığında veya 'kolir'i göze uygu-

landığında, görmeyi güçlendirir ve gündüz körlüğünü tedavi eder. İbn-i Sina, ayrıca mide ve karaciğeri güçlendirdiğini belirtir; bulantı ve kusma halinde yararlı olduğundan bahseder. Antiflojistik etkileri deneysel olarak gösterilmiştir. Geleneksel Çin ve Hint tıp sistemlerinde kusma, ishal, hıçkırık, iştahsızlık tedavisinde; epigastrik ve abdominal (karın) ağrılarda etkili olduğu belirtilir.

Alman Komisyon E monografına göre, ağız ve yutak mukozasında yangılı değişiklikler yapar; dişçilikte lokal anestetik olarak kullanılır. Antimikrobik, antiviral, lokal anestetik ve spazmolitik etkilidir. % 1-5 uçucu yağ içeren sulu preparatları gargara olarak kullanılır.

Droğunun az da olsa tağşişi yapılıdır. Yaygın olan uygulama, distilasyonla uçucu yağı alınmış droğun normal droğa katıştırılarak ticarete verilmesidir. Bunu anlamak için,

tırnakla kazıyıp koklamak veya su testinden geçirmek gerekir. Suya atıldığında yüzen veya yatık vaziyet alan droğların, yağı alınmış demektir. Gerçek drog dibe çöker veya suda dikey hal alır.

Avrupa Farmakopesi'ne göre drog, % 6'dan daha çok sap içermemelidir. Ana karanfil (Mother clove) de deneni iri meyveler (25 mm), kolayca tanındığından ve daha pahalı olduğundan tağşişte kullanılmaz.

K. Hüsnü Can Başer

Prof. Dr. Anadolu Üniv. Eczacılık Fak.

* Karanfilgiller (*Caryophyllaceae*) familyasına dahil "*Dianthus caryophyllus* L." türünün çiçekleri de karanfil olarak adlandırılmaktadır. Bu çiçekler de çöp karanfil ile benzer kokuya sahiptir.

Bu yazıda belirtilen ifadeler, sadece bilgilendirme amaçlıdır; tavsiye niteliği taşımaz. Hastalıkta, tedavinin mutlaka doktor kontrolünde yapılması gerektiği unutulmamalıdır.